

Sygn. akt VIII Ca 252/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Hanna Matuszewska SSO Ilona Dąbek
Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Wilk

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2013 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniego J. Z. działającego przez matkę M. Z.**

przeciwko **Ł. K.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 12 lutego 2013 r.

sygn. akt III RC 89/12

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 (pierwszym), 3 (trzecim), 4 (czwartym) i 5 (piątym) sentencji w ten sposób, że powództwo oddala i nie obciąża małoletniego powoda kosztami procesu,**
- 2. nie obciąża małoletniego powoda kosztami procesu za instancję odwoławczą,**
- 3. oddala apelację powoda.**

Sygn. akt VIII Ca 252/13

UZASADNIENIE

Małoletni J. Z. działający przez matkę M. Z. w pozwie przeciwko Ł. K. wniósł o podwyższenie alimentów z kwoty po 450 zł do kwoty po 800 zł. Wyrokiem z dnia 12 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu:

1. podwyższył od pozwanego Ł. K. na rzecz małoletniego J. Z. rentę alimentacyjną z kwoty po 450 zł miesięcznie ustalonej ugodowo przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu w dniu 1.06.2011 r. w sprawie III RC 343/11 do kwoty po 500 zł miesięcznie za okres od 8.02.2012 r. do 31.10.2012 r. , zaś od 1.11.2012 do kwoty po 550 zł miesięcznie – płatne do rąk ustawowego przedstawiciela małoletniego powoda matki M. Z. do dnia 15-tego każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności poszczególnych rat,

2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

3. zasądził od pozwanego Ł. K. na rzecz M. Z. kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

4. odstąpił od obciążania Ł. K. opłatą stosunkową i opłatą kancelaryjną za odpis wyroku z klauzulą wykonalności dla strony powodowej.

5. wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy ustalił, że poprzednio alimenty w kwocie po 450 zł zostały ustalone na rzecz małoletniego na mocy ugody przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu w dniu 1.06.2011 r. w sprawie III RC 343/11. Od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda na kwotę 450 zł tj. od 1 czerwca 2011 r. (alimenty podwyższone od 12.05.2011 r.) do dnia wytoczenia przedmiotowego powództwa upłynął okres 9 miesięcy. W tym czasie szkolne potrzeby małoletniego J. wzrosły w niewielkim zakresie, a bardziej istotny wzrost nastąpił z nowym rokiem szkolnym tj. od września 2012r. Od czasu poprzedniej sprawy alimentacyjnej warunki mieszkaniowe i rodzinne obu stron procesu nie uległy zmianie.

W ocenie Sądu Rejonowego w sytuacji materialnej swojej i pozwanego matka powoda nie może liczyć na zaspokojenie wszystkich potrzeb syna. Sąd ocenił, że nową potrzebą małoletniego jest zakupu sprzętu i odzieży narciarskiej, która jednak nie należy od potrzeb usprawiedliwionych. Kolejna nowa potrzeba wiąże się z zakupem aparatu ortodontycznego. Matka małoletniego nie skorzystała w tym zakresie z refundowanych świadczeń NFZ, jednak takie działanie, w ocenie Sądu Rejonowego było usprawiedliwione. Natomiast wydatkowanie przez nią, bez porozumienia z ojcem dziecka, kwoty 1800 zł na nowatorską metodę poprawy koncentracji uwagi u syna nie może być uznane za usprawiedliwioną potrzebę małoletniego powoda, adekwatną do możliwości zarobkowych pozwanego. Za nieusprawiedliwiony Sąd Rejonowy uznał kurs językowy w Wlk. Brytanii.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że na przestrzeni roku nastąpił pewien wzrost do kwoty nie większej niż 1200 zł miesięcznie tj. o 200 zł więcej niż w 2011r. kosztów utrzymania małoletniego, w szczególności związany z jego rozwojem fizycznym i nauką w wyższej klasie oraz zaistnienie nowych potrzeb dziecka a przy tym od 1.11. 2012r pozwany ma zwiększone zarobki. Zasadne zatem było podwyższenie alimentów za okres od wytoczenia powództwa do 31.10.2012 r. o 50 zł a od 1.11.2012 r. o 100 zł .

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w pkt. 1,3 i 5 i zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa cywilnego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku jakie fakty sąd uznał za udowodnione i na jakich dowodach się oparł, stwierdzając, że nastąpiła istotna zmiana stosunków w trybie art. 138 k.r.o.

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mogący mieć wpływ na jego treść poprzez mylne przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie nastąpiła zmiana stosunków z art. 138 k.r.o. w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do alimentacji oraz w kwestii możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania a nadto o zasądzenie od małoletniego powoda na jego rzecz kosztów postępowania za I i II instancję.

Małoletni powód zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo, zarzucając:

1) błędne przyjęcie, iż możliwości zarobkowe pozwanego nie dają podstaw do łożenia na utrzymanie małoletniego powoda 800 zł miesięcznie

2) naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na uznaniu, że wydatki czynione przez matkę na małoletniego, w szczególności dotyczące jego terapii i rozwoju fizycznego, są wydatkami nieusprawiedliwionymi i zbędnymi, w których ojciec nie musi partycypować, a ponadto, że pozwany nie jest w stanie płacić na rzecz małoletniego powoda renty alimentacyjnej w wysokości 800 zł miesięcznie. Wniósł o zmianę wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego była uzasadniona, natomiast apelacja powoda była bezpodstawna.

Sąd Okręgowy aprobuje i przyjmuje za swoje ustalenia faktycznie Sądu Rejonowego, czyniąc je podstawą własnego rozstrzygnięcia. Obie strony w całkowicie nieuprawniony sposób formułują zarzut błędnych ustaleń faktycznych i naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż nie podważają ani konkretnych faktów ustalonych przez Sąd a quo, ani też nie wskazują, aby jakkolwiek dowód w sprawie został oceniony dowolnie i z naruszeniem reguł logicznego wnioskowania doprowadzając w ten sposób do nieprawidłowego ustalenia okoliczności składających się na podstawę faktyczną orzeczenia. W istocie zarzuty obu stron dotyczą błędnego zastosowania prawa materialnego. Rozstrzygnięcie apelacji sprowadza się zatem do oceny, czy stan faktyczny sprawy objęty jest hipotezą art. 138 k.r.o. Zgodnie tym przepisem w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumie się istotne zwiększenie lub zmniejszenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji lub potrzeb uprawnionego lub istotne zmniejszenie się możliwości zaspokajania potrzeb własnymi siłami, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie (aż do uchylenia) albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych. Chodzi tu o znaczące zmiany jakościowe, o charakterze trwałym, w istotny sposób wpływające na zakres obowiązku alimentacyjnego (por. uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego, z dnia 16 grudnia 1987 r.). Rozstrzygnięcie w przedmiocie opartego o art. 138 k.r.o. żądania obniżenia alimentów wymaga porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądzającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich obniżeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 1999r., I CKN 274/99, Lex nr 327915).

W sprawie poddanej osądowi zmianę stosunków należy oceniać z punktu widzenia stanu w czerwcu 2011 r., kiedy strony zawarły ugodę alimentacyjną określającą świadczenie pozwanego na 450 zł miesięcznie. Stosownej ocenie podlegają usprawiedliwione potrzeby małoletniego jak i możliwości płatnicze pozwanego zarówno przed jak i po tej dacie. W ocenie Sądu Okręgowego analiza okoliczności faktycznych sprawy prowadzi do konkluzji, że na przestrzeni ok. 2 lat w zakresie usprawiedliwionych potrzeb powoda czy też możliwości finansowych pozwanego nie nastąpiła istotna zmiana, a tym bardziej zmiana radykalna, która by usprawiedliwiała zwiększenie alimentów o ponad 20%, jak to uczynił Sąd I instancji, czy wręcz o niemal 80% o co wnosi powód.

Brak dowodu na to, aby w omawianym okresie wzrosły usprawiedliwione koszty utrzymania powoda. Sam Sąd Rejonowy zresztą przyznał, że w okresie od lutego do października 2012 r. potrzeby małoletniego wzrosły „w niewielkim zakresie”. Trafnie zauważa skarżący, że mowa jest o tym samym roku szkolnym, w którym strony zawarły ugodę ustalającą alimenty w wysokości tj. na 450 zł. Jeżeli chodzi o kolejny rok szkolny tj. od września 2012 r., to zdaniem Sądu Okręgowego nadal nie można uznać, aby usprawiedliwione koszty utrzymania dziecka uległy istotnemu

wzrostowi. Z oczywistych względów należy wykluczyć wydatki objęte już poprzednią ugodą, a więc na zajęcia i wyjazdy sportowe. W ustaleniach faktycznych Sądu a quo brak potwierdzenia tezy o istotnym wzroście innych wydatków. Sąd powołał się jedynie na opłaty za komitet rodzicielski, za treningi piki nożnej, korepetycje z angielskiego i za obiady w szkole. W skali miesiąca kwota ta, w porównaniu z okresem wcześniejszym, oznacza wzrost zaledwie o kilka złotych. Nie można zaś zakładać aby niewielkie różnice w ich kosztach każdorazowo skutkowały podwyższeniem alimentów. Taki tok rozumowania prowadziłby do możliwości zwiększania alimentów wręcz co kilka miesięcy. Niewątpliwe zatem takie zmiany nie są objęte zakresem art. 138 k.r.o.

Sąd Okręgowy jest zdania, że za generujące wzrost usprawiedliwionych potrzeb dziecka nie mogą być uznane artykułowane przez matkę powoda wydatki na terapię Biofeedback, na prywatne leczenie ortodontyczne, jak też zakup sprzętu narciarskiego i odzieży narciarskiej, czy na kurs językowy zagranicą. Zaznaczyć trzeba, że dostępne są zarówno bezpłatna terapia Biofeedback (zeznania świadka I. D. k. 210) jak i bezpłatne leczenie ortodontyczne), a matka powoda nawet nie rozważała skorzystania z tych możliwości, i bez konsultacji z pozwanym zdecydowała się na te usługi na zasadach odpłatności. Takie decyzje nie mogą obciążać pozwanego. Jeżeli chodzi zaś o wydatki na wyjazd językowy czy sprzęt sportowy, to w założeniu można przyjąć, że służą interesowi i rozwojowi dziecka, zarazem nie mają cechy niezbędności. Takie właśnie kategorie wydatków muszą być in concreto korygowane zakresem możliwości płatniczych obowiązanych do alimentacji. Te zaś, zdaniem Sądu Okręgowego, po stronie pozwanego nie uległy zmianie w stopniu pozwalającym na obciążenie go wyższymi alimentami. Wprawdzie pensja pozwanego nieznacznie wzrosła, jednak ta sama okoliczność dotyczy matki powoda. Nadto pozwany ma, w przeciwieństwie do matki małoletniego, na utrzymaniu dziecko z obecnego związku, które co trzeba podkreślić jest w wieku 6 lat i jest na etapie rozpoczęcia edukacji szkolnej, a to z istoty wiąże się ze skokowym wzrostem wydatków. Nadal obciążają go, tak jak w 2011 r., zobowiązania kredytowe. Nie zmieniły się też dochody żony pozwanego, a to znaczy, że w takim samym stopniu jak dotychczas na pozwanym spoczywa ciężar utrzymania gospodarstwa domowego.

Nie można też twierdzić, że pozwany poza alimentami nie angażuje się w życie dziecka na płaszczyźnie pozafinansowej. Małoletni spędza u ojca i jego rodziny ok. 8-10 dni miesięcznie z noclegami (k. 131), ojciec zaspokaja w części jego potrzeby w zakresie rozrywki, okazjonalnie kupuje odzież. W tym aspekcie nie zaszła żadna istotna zmiana w porównaniu ze stanem wcześniejszym, która nakazywała zwiększyć finansowy wkład pozwanego w utrzymanie dziecka.

Z powyższych względów powództwo należało oddalić na podstawie art. 138 k.r.o. a contrario orzekając o kosztach w myśl art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zatem zaskarżony wyrok orzekając jak w pkt. 1 sentencji (art. 386 § 1 k.p.c.). Apelację powoda należało konsekwentnie oddalić (art. 385 k.p.c.). Mając na uwadze charakter sprawy i brak dochodów dziecka poza otrzymywanymi alimentami Sąd nie obciążył małoletniego kosztami procesu za instancję odwoławczą (art. 102 k.p.c.).